

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра туристичного бізнесу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ДИТЯЧИЙ WELLNESS - ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ
НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

здобувача вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня

зі спеціальності 242 «Туризм»

освітньо-професійної програми «Туризмознавство»

ГАЗІЗОВА ЛІЛІЯ ДМИТРІВНА

Допущено до захисту:
Завідувач кафедри, доктор
культурології, доцент

БОЖКО
ЛЮБОВ
ДМИТРІВНА

Науковий керівник:
Старший викладач

ШУМЛЯНСЬКА
НАТАЛЯ
ВОЛОДИМИРІВНА

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО WELLNESS-ТУРИЗМУ	5
1.1 Сутність та характерні риси wellness-туризму	5
1.2 Специфіка розвитку дитячого wellness-туризму	10
Висновки до РОЗДІЛУ 1	15
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК WELLNESS-ТУРИЗМУ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ	16
2.1 Світовий досвід з організації wellness-туризму	16
2.2 Аналіз сучасного стану розвитку wellness-туризму в Україні	20
Висновки до РОЗДІЛУ 2	24
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО WELLNESS-ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	26
3.1 Перспективи розвитку дитячого wellness-туризму в Україні	26
3.2 Пропозиції щодо покращення wellness-туризму в Україні	29
3.3 Проєкт дитячого wellness-туру	32
Висновки до РОЗДІЛУ 3	43
ВИСНОВКИ	44
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Всупереч несприятливим глобальним епідеміологічним, політичним та економічним умовам, кількість подорожей з метою лікування та відпочинку зростає і, за прогнозами експертів у сфері туризму, ця тенденція буде тільки посилюватися. Такі процеси, як урбанізація, глобалізація, старіння населення планети, збільшення психологічного та емоційного тиску на людей є об'єктивними та незворотними. Бути здоровим не тільки модно, але й вигідно для працівників, роботодавців та держави. Це також вигідно для тих, хто працює в туристичній індустрії, оскільки цей вид подорожей є найбільш прибутковим.

У кожній країні майбутнє належить молодому поколінню. Питання, пов'язані зі здоров'ям дітей, залишаються актуальними. Відсутність організованого відпочинку та оздоровлення є негативним фактором, що впливає на здоров'я людини в дорослому віці. Діти потребують якісної, доступної профілактики та відпочинку. Сьогодні такий відпочинок представлений переважно таборами, санаторіями, оздоровчими центрами, санаторіями-профілакторіями та wellness-центрами.

Об'єкт дослідження: wellness-туризм, зокрема дитячий в Україні.

Предмет дослідження: розвиток дитячого wellness-туризму в Україні.

Мета дослідження. Визначення шляхів розвитку wellness-туризму в Україні.

Відповідно до поставленої мети у даній роботі слід виконати наступні завдання:

- визначення сутності та класифікація wellness-туризму;
- дослідження сучасних вимог до організації wellness-туризму;
- аналіз світового досвіду організації wellness-туризму;
- аналіз сучасного стану та особливостей розвитку wellness-туризму в Україні;

- оцінка умов та ресурсів для wellness-туризму;
- визначення перспектив розвитку wellness-туризму в Україні;

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи були використані наступні методи наукового пізнання: аналіз і синтез, спостереження, порівняння, ідеалізація.

Джерельна база дослідження. Базу дослідження складають наукові публікації, довідкова література, аналітичні публікації та матеріали офіційних вебсайтів туристичних підприємств, результати, одержані мною у процесі власних досліджень.

Практичне значення одержаних результатів. Полягає в тому, що робота є комплексним дослідженням шляхів розвитку оздоровчо профілактичного (wellness-туризму) туризму в Україні. Дані роботи можуть бути використані як в практичній, так і в науковій діяльності.

Структура дипломної роботи обумовлена метою та завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списків використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО WELLNESS-ТУРИЗМУ

1.1 Сутність та характерні риси wellness-туризму

Wellness-туризм – це подорожі, програми яких передбачають наявність рекреаційних медичних, фізичних, психологічних, культурних і соціальних заходів, спрямованих на всебічне відновлення людини [1, с. 50].

Wellness як філософія життя означає однакову турботу про всі сфери організму ментальну, соціальну та фізичну. Тільки за таких умов можна бути успішним та енергійним, незалежно від віку. Основні принципи філософії wellness – фізичні вправи, помірна фізична активність, розумова активність, релаксація і гармонія, краса і догляд за тілом та збалансоване харчування втілені в wellness турі. На основі цієї філософії були розроблені методи зміцнення здоров'я, такі як дієта, реабілітаційні програми, психологічне зцілення, функціональні тренування та spa-процедури, які складають основу програми туру.

Згідно з думкою теоретиків, здоров'я та добробут «wellness» не слід сприймати як складову лікувального туризму, оскільки воно передбачає лише основну профілактику захворювань. В 1946 році Всесвітня організація охорони здоров'я ухвалила таке формулювання, згідно з яким «здоров'я — це стан повного фізичного, психологічного та соціального добробуту, а не тільки відсутність хвороби та фізичних дефектів» [2, с.-22-24.].

За кордоном найчастіше в контексті оздоровчого туризму використовуються терміни «health tourism» (подорож за здоров'ям), «medical tourism» (медичний туризм), «wellness tourism» (оздоровчий туризм). При цьому, предметом дискусій досі залишається питання, чи є перелічені види туризму єдиним поняттям, чи розглядаються як різні галузі туризму).

Термін «wellness-туризм», який часто перекладають як оздоровчий туризм, також має чітке визначення. Слід зазначити, що хоча цей вид туризму ґрунтується на концепції wellness, wellness - подорожі необов'язково

повинні здійснюватися людьми, які повністю поділяють цю концепцію. М. Кауфман і Л. Кауфман визначають wellness як «стан здоров'я завдяки гармонії тіла, розуму, духу внаслідок самовідповідальності, фізичної культури та краси, здорового харчування, дісти, відпочинку, медитації, психічної діяльності освіти, та турботи про навколишнє середовище, соціальні контакти як основні елементи» [3, с. 5-17]. До wellness - туристів ставляться, так само як і до медичних туристів, різниця полягає в тому, що метою є підтримання та покращення здоров'я і профілактика захворювань, а не лікування наявних захворювань.

Загалом, wellness - рух наголошує на про активному ставленні до фізичного та психічного здоров'я людей, виявленні потенційних проблем та запобіганні їхньому подальшому розвитку. Туризм може бути ідеальним інструментом для покращення здоров'я, оскільки люди займаються рекреаційною діяльністю під час відпустки. Ключовими технологіями реалізації wellness-концепції є spa-технології. На даний час існують різні підходи до визначення «spa» (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1.

Науковий підхід до поняття «spa»

Автор	Трактування
Міжнародна Spa Асоціація (ISPA)	Spa-об'єкти є «місцем підвищення загального добробуту за допомогою різних професійних послуг, які сприяють оновленню розуму, тіла та духу» [4].
IntelligentSpas	Spa-об'єкти – це «бізнес, який пропонує spa-процедури, засновані на водних методах лікування, які практикуються кваліфікованим персоналом у професійній та розслаблююча атмосфера» [5, с. 62-70].
М. Мюллер і	Spa являє собою досягнення стану здоров'я завдяки гармонії тіла, розуму та духу із самовідповідальністю, фізичним

М. Кауфман	фітнесом та турботою про красу, здоровим харчуванням, дієтою, відпочинком і медитацією, психічною діяльністю, освітою та екологічною чутливістю, а також соціальними контактами як основними елементами цього типу досвіду[3, с. 5-17].
Julie Garrow	Виокремлює два ключові елементи, необхідні для виключення тисяч салонів краси, масажних центрів та медичних закладів зі сфери spa бізнесу: процедури засновані на воді та місце для відпочинку [6, с. 53-65].

Основним фактором, що визначає напрямки wellness-туризму, є сама природа та її геологічне багатство. В ідеалі, між людиною і природою існує гармонія. Під вмілим керівництвом і наглядом досвідчених фахівців можна досягти оздоровчих і відновлювальних результатів у кілька разів частіше і швидше, ніж якщо намагатися робити це самостійно.

Порівнюючи відносно нові у вітчизняній туризмології напрямки SPA-туризм та wellness-туризм, відзначимо, що поняття «SPA-туризм» охоплює як оздоровчий (wellness), так і лікувально-оздоровчий (санаторно-курортний) туризм. Це пояснює практику застосування терміну «spa» як стосовно інноваційної «spa&wellness» концепції, так і до концепції традиційного санаторно-курортного туризму. Тому поняття SPA-туризм та wellness-туризм не синонімічні.

У wellness-турах відбувається поєднання помірні фізичні навантаження, відпочинок і здорове харчування.

Здорове харчування відновлює душевну рівновагу та гармонію у стосунках. Воно гармонізує стан людини.

На відміну від медицини, метою якої є лікування хвороб, wellness індустрія зосереджена на розробці продуктів для підтримки та покращення здоров'я. Сьогодні існують докази того, що люди можуть робити, щоб підтримувати своє здоров'я і відчувати себе молодшими та сильнішими з віком.

Wellness туристи можуть отримувати процедури, які дуже нагадують ті, що використовуються медичними туристами. Однак, відмінність полягає у їх мотивах – збереження та зміцнення їх здоров'я, запобігання захворюванням, а не лікування вже наявної патології [13].

Індустрія wellness задовольняє потреби людей у підтримці та покращенні їхнього здоров'я. Wellness фокусується на профілактиці захворювань, зміцненні здоров'я та продовженні життя. Вдосконалення фокусується на покращенні зовнішнього вигляду, самопочуття та особистісному розвитку.

Індустрія wellness - це унікальні способи управління здоров'ям, нові можливості для здорового способу життя та інноваційні продукти й послуги.

Wellness індустрія охоплює багато секторів світової економіки, від виробництва харчових продуктів до будівництва і туризму. Основні сегменти wellness – індустрії це: здорове харчування; фітнес та йога; краса та догляд за тілом; оздоровчий туризм; альтернативна медицина; wellness нерухомість; корпоративний wellness.

Здорове харчування: органічні продукти, натуральні харчові добавки, в тому числі ті, що допомагають скинути зайву вагу, кухонне приладдя, послуги з планування дієти, ресторани здорового харчування тощо.

Фітнес та йога: спортивний одяг та взуття, фітнес гаджети та спортивні тренажери, клуби здоров'я, фітнес та йога центри, індивідуальні тренування.

Краса та догляд за тілом: натуральні продукти для догляду за тілом, шкірою та волоссям, засоби особистої гігієни, ортопедичні вироби, послуги Спа-центрів.

Оздоровчий туризм: spa курорти — оздоровлення на термальних джерелах; талассо курорти — оздоровлення морським повітрям, водою та продуктами моря; ретрити орієнтовані на відпочинок, усамітнення, духовний досвід та єднання з природою; спортивні курорти пропонують фізичну активність для покращення здоров'я.

Альтернативна медицина: різноманітні практики та продукти, які зазвичай не вважаються частиною традиційної медицини, наприклад, аюрведа, китайська медицина, натуропатія, тайський масаж, фітотерапія та ін.

Корпоративний wellness: програми, продукти, коучинг та дизайнерські послуги, що пропонуються підприємствам та спрямовані на підтримку здоров'я на робочому місці, управління стресом, підвищення продуктивності праці.

Wellness - нерухомість: будівництво будинків, готелів, курортів, спортивних і оздоровчих комплексів, які враховують аспекти wellness-людські, соціальні та екологічного проектування будівель.

Wellness туризм розвинений у багатьох країнах. США, Китай, Індія, Франція, Японія, Греція, Іспанія, Італія, Ізраїль, Таїланд, Україна — лише небагато з довгого списку країн, які приділяють чимало уваги розвитку wellness туризму. Більшість туристів воліють поєднувати здоровий спосіб життя зі звичайним відпочинком, вважаючи за краще вибратися на вихідні, а не в тривалу подорож. Надання таких можливостей і популяризація wellness-послуг спричинили стрімке зростання wellness - туризму протягом останніх п'яти років.

Отже, підсумовуючи можемо сказати, що сучасному світі все більше людей віддає перевагу здоровому способу життя та прагне підтримувати своє фізичне та психічне здоров'я. Це призводить до зростання популярності wellness-туризму, який є однією з найшвидшою галуззю туризму що розвивається.

Сутність wellness-туризму полягає у поєднанні відпочинку та оздоровлення. Такий вид туризму передбачає відвідування спеціальних курортів, готелів та інших закладів, де пропонуються різні процедури для зміцнення здоров'я та покращення самопочуття. Це можуть бути масажі, йога, фітнес, дієтичне харчування, spa-процедури та інші.

Основними характеристиками wellness-туризму є:

1. Зосередження на здоров'ї та добробуті.
2. Використання різних методів для покращення фізичного та психічного здоров'я.
3. Відпочинок в комфортних умовах, що сприяє відновленню сил та енергії.
4. Поєднання оздоровчих процедур з активним відпочинком та культурними заходами.

У підсумку, можна сказати, що wellness-туризм є важливим напрямком розвитку туризму, який дозволяє людям не тільки відпочивати, а й піклуватися про своє здоров'я та самопочуття. Такий вид туризму стає все більш популярним серед людей, які хочуть жити здорово та насолоджуватися життям.

1.2 Специфіка розвитку дитячого wellness-туризму

Розвиток дитячого wellness-туризму має свою власну специфіку, оскільки його основна мета полягає в забезпеченні здорового розвитку та добробут дітей. Ось деякі особливості розвитку дитячого wellness-туризму:

Здоров'я та безпека дітей: У дитячому wellness-туризмі особлива увага приділяється здоров'ю та безпеці дітей. Програми та послуги спрямовані на забезпечення фізичного, емоційного та соціального добробуту маленьких гостей. Важливо, щоб туристичні заклади та курорти відповідали всім вимогам безпеки та мали високі стандарти догляду за дітьми.

Активний спосіб життя та розвиток: Дитячий wellness-туризм сприяє активному способу життя дітей. Програми включають фізичні вправи, спортивні заняття, розвивальні активності та ігри, що сприяють зміцненню фізичного та психологічного стану дітей.

Освіта та навчання: Дитячий wellness-туризм спрямований не лише на відпочинок, але й на освіту та навчання. Програми можуть включати лекції

про здоровий спосіб життя, правильне харчування, гігієну та інші корисні знання, які сприятимуть зростанню та розвитку дітей.

Екологічна свідомість: Розвиток дитячого wellness-туризму часто пов'язаний з підвищенням екологічної свідомості дітей. Програми можуть включати екскурсії до природних заповідників, навчання про збереження навколишнього середовища, взаємодію з тваринами та інші екологічно орієнтовані

Намагаючись дати визначення оздоровчому туризму в українському контексті, необхідно враховувати, що у світі існує дві моделі організації курортного бізнесу, яка має свої особливості, зумовлені еволюцією курортної практики. Тому при визначенні оздоровчого туризму туристична практика наголошує на таких аспектах:

- основним мотивом поїздок є покращення здоров'я;
- гармонійне поєднання у складі курортного продукту оздоровчих послуг з дозвільними та розважальними;
- особиста ініціатива туриста у формуванні своєї лікувальної програми та відповідальність за отримання даних послуг та їхній ефект.

В країні вже існує мережа центрів санаторно-курортного та оздоровчого туризму, які забезпечують відповідні умови для проживання туристів, які приїждять з метою лікування та оздоровлення. Однак, ринок лікувально-оздоровчого туризму наразі знаходиться в процесі розвитку.

Оздоровчий табір «Дружба» - відомий регіональний центр дитячого оздоровчого туризму, вперше відкритий для дітей у 1985 році. Табір «Дружба» розташований за 4 км від центру Долинського району Івано-Франківської області. Це першокласний табір, де діти проходять медичні огляди та отримують різноманітне лікування. У ЛОК «Дружба» дітям надаються оздоровчо-профілактичні послуги:

- 1) інгалятор ЛД-265 – захворювання дихальних шляхів, риніти, трахеїти, часті ангіни

- 2) інгалятор Вулкан-1 -ТУ-1/720/0025/01 – бронхіти, часті простудні захворювання
- 3) апарат Ампліпульс – захворювання опорно-рухового апарату, забої, розтягнення м'язів, невралгії, радикуліти, артрити
- 4) 4 апарати «Дарсонваль» – захворювання нервової системи, серцево-судинні хвороби, стоматологія, дерматологія, головні болі, отити, фронтити, неврози
- 5) апарат УВЧ-60 – травми, неврології, запальні процеси, розтягнення, ячмінь, отити, риніти, міозити, радикуліти, бронхіти, гайморити, ангіни
- 6) апарат ЛФОР «Невотон» – процедури електрофорезу з лікарськими рослинами, захворювання внутрішніх органів, бронхіти, гастрити, холецистити, цистити, захворювання шкіри, м'язів, нервів
- 7) випромінювач ртутно-кварцовий ОКН-11м – для місцевого та загального випромінювання, лікування юнацьких вугрів
- 8) апарат магніто – ІЧ – лазерний терапевтичний МИЛТА -Ф-8-01 – терапія захворювань широкого профілю
- 9) низькочастотний комбінований тепловий стимулятор «Nuga Best» – порушення функцій опорно-рухового апарату, психосоматичні розлади, захворювання нервової системи
- 10) 2 вібромасажери – пасивна гімнастика, покращує кровообіг, зменшує підшкірні жирові утворення
- 11) лампа Біортрон 2 – проведення процедур в дерматології, терапії, в загоспні, спортивній медицині
- 12) гідромасажні ванни з хвойним екстрактом і морською сіллю – налагодження обмінних процесів, відновлення роботи нервової системи, нормалізація артеріального тиску, запобігання застудних захворювань
- 13) мінеральна вода типу «Нафтуса» – підвищення імунного статусу організму, забезпечення антиоксидантного, антисклеротичного ефекту, сприяє ліквідації запальних процесів в органах та тканинах

14) вітаміни «Дуовіт» – містять 11 найважливіших вітамінів та 8 мінералів

15) кімната ароматерапії – укріплення фізичного та психічного здоров'я, допомога при простуді, розладах шлунку, стимулює імунну систему [33].

Саме тому дітям може знадобитися якісний, доступний профілактичний та оздоровчий відпочинок. На сьогодні широко представлені санаторії, оздоровчі центри, табори, spa-центри та wellness центри. На Бойківщині є кілька конкуренто спроможних оздоровниць світового рівня. Фінансова, інформаційна та організаційна підтримка держави має бути спрямована на підтримку окремих осередків дитячого оздоровчого туризму на Бойківщині, спираючись на вже створену інфраструктуру.

Основними мотивами для туристів є релаксація та зняття стресу. Цікаво, що фізична форма, здорове харчування, втрата зайвої ваги та зовнішній вигляд не завжди є ключовими факторами для відвідування spa-закладів. Натомість найпоширенішими мотивами є відчуття стресу, бажання «побалувати себе», почуватися краще, відпочити та розслабитися. У Канаді та США wellness-центри розглядаються як нагорода, спосіб позбутися від стресу, заспокоїтися та оновитися [8, с. 167].

Оздоровчий туризм розвинений практично скрізь, проте його визнаними світовими центрами є Європа, Близький Схід та Південно-Східна Азія. Найбільша кількість європейських здравниць зосереджена у Франції, Німеччині, Австрії, Італії та Швейцарії. Найпопулярнішою державою Європи, у плані подорожей за здоров'ям є Чехія (Карлові Вари), Теплиці з величезним бальнеологічним потенціалом. На Близькому Сході лідером оздоровчого туризму є Ізраїль. Це пов'язано з наявністю на його території серйозного рекреаційного потенціалу та розвиненої інфраструктури відпочинку. Зокрема, першокласним терапевтичним обслуговуванням славляться курорти на берегах унікального Мертвого моря та

середземноморського узбережжя. Південно-Східна Азія пропонує оздоровлення туристам за допомогою нетрадиційної (в розумінні європейця) медицини. Йдеться про методи давньоіндійської аюверді, тайського масажу, китайську та тибетську медицину [14].

Таким чином, у сучасному світі spa та wellness-туризм є важливим глобальним ринком, який зростає швидше, ніж будь-який інший сектор туризму, і має значний вплив на інші сектори економіки. Індустрія здоров'я, і spa-туризм зокрема, характеризується малою залежністю від сезонних та кризових тенденцій. Глобальний розвиток сектору підтримується значними капітальними інвестиціями. Інтенсивна конкуренція спонукає санаторно-курортні організації активно створювати нові продукти, вдосконалювати чинні, використовувати нові маркетингові методи та канали збуту, а також виходити на нові цільові групи споживачів.

Висновки до РОЗДІЛУ 1

Дитячий wellness-туризм є важливим напрямком розвитку туризму, який дозволяє дітям не тільки відпочивати, а й піклуватися про своє здоров'я та самопочуття. Цей вид туризму передбачає відвідування спеціальних курортів, готелів та інших закладів, де пропонуються різні процедури для зміцнення здоров'я та покращення самопочуття дітей.

Основними характеристиками дитячого wellness-туризму є:

1. Зосередження на здоров'ї та добробуті дитини.
2. Використання різних методів для покращення фізичного та психічного здоров'я дитини.
3. Відпочинок в комфортних умовах, що сприяє відновленню сил та енергії дитини.
4. Поєднання оздоровчих процедур з активним відпочинком та розвивальними заходами.

Дитячий wellness-туризм може бути спрямований на різні цілі, такі як покращення фізичного здоров'я, розвиток творчих здібностей, соціалізацію, підвищення самооцінки та інші. Для досягнення цих цілей використовуються різноманітні методи, такі як спортивні змагання, майстер-класи з малювання, танців, музики, лекції з питань здорового способу життя та інші.

Дитячий wellness-туризм є важливим елементом формування здорового способу життя дитини та її розвитку як особистості. Він сприяє зміцненню фізичного та психологічного здоров'я дитини, розвитку її творчих здібностей та соціальних навичок. Тому дитячий wellness-туризм повинен бути розвинений та підтримуваний як важлива галузь туризму.

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК WELLNESS-ТУРИЗМУ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

2.1 Світовий досвід з організації wellness-туризму

У 1950-х роках термін «wellness» отримав нове тлумачення, завдяки роботі американського дослідника Хальберта Л. Данна. У цей період він вперше сформулював основні принципи якісного життя та використав термін «wellness» для опису цієї концепції в цілому. Пізніше його колега, доктор Джон Травіс, розширив цю концепцію, інтерпретуючи її як модель превентивної охорони здоров'я, яка акцентує на тому, що бути здоровим краще, ніж бути хворим.

Нова wellness філософія здобула загально американську популярність та визнання з 1970-х років. Цьому сприяв страх перед найпоширенішими для обивателя загрозами – надмірним споживанням тютюну, експансією швидкого харчування (фаст-фуду), недостатністю вправ та надлишком стресів. Wellness пропонував відповідь на ці виклики – він відкривав перспективи не тільки підтримання загального здоров'я, але й створення супутніх обставин для доброго самопочуття та добробут. В результаті ефективної національної кампанії wellness та його принципи були засвоєні та сприйняті великою кількістю американців. Поступово це призвело до переоцінки суспільного значення здоров'я [22].

У після воєнній Європі швидко поширювалася філософія активного здоров'я та профілактики хвороб, а не лікування. Водночас збереглася традиційна spa-культура, підкріплена соціальними гарантіями. У Німеччині, наприклад, усім працівникам дозволено проводити від чотирьох до шести тижнів кожні три роки в Spa-салоні, якщо вони мають направлення від лікаря (до 1997 року це забезпечувалося системою соціального страхування). Однак останній історичний період (кінець 20-го і початок 21-гостоліття, особливо під час глобальної фінансової кризи, що почалася у 2008 році) характеризується скороченням бюджетних витрат на соціальні програми та державних інвестицій в охорону здоров'я. Як наслідок, сектор

медичного туризму почав стрімко зростати, зі збільшенням частки людей, які інвестують власні кошти в оздоровчі подорожі, і поступовим занепадом сектору медичного туризму, спрямованого на відновлення після хвороби.

Спа-туризм є глобальним явищем, яке охоплює різні регіони світу. В розрізі регіонів можна виділити кілька ключових напрямків та особливостей світового спа-туризму:

1. Європа: Європейські країни, такі як Франція, Італія, Швейцарія та Іспанія, відомі своїми традиціями спа-лікування та відпочинку. Тут можна знайти велику кількість лікувальних джерел, термальних ванн, мінеральних джерел і добре розвинену інфраструктуру спа-курортів.
2. Азія: Країни, які виділяються в Азії у світі спа-туризму, включають Таїланд, Індію, Японію та Балі. Вони пропонують унікальні традиційні методи лікування, такі як тайський масаж, аюрведа, гарячі джерела та медитаційні практики.
3. Північна Америка: Спа-туризм також популярний у Північній Америці, зокрема в США та Канаді. Тут доступні різноманітні спа-центри та курорти, які пропонують релаксаційні процедури, масажі, гідротерапію та інші спа-послуги.
4. Кариби та Латинська Америка: Регіон Карибських островів, Мексика та інші країни Латинської Америки славляться своїми спа-курортами з багатими традиціями масажу, ароматерапії та природних лікувальних засобів, таких як мінеральні води та глини.
5. Африка та Близький Схід: У деяких країнах Африки, таких як Марокко та Єгипет, та в країнах Близького Сходу, таких як Оман та Ізраїль, спа-туризм охоплює традиційні гамам-процедури, лікування мудрістю віків та використання природних ресурсів, наприклад, мінеральних джерел та грязей Мертвого моря.

Зазначені регіони пропонують різноманіття спа-послуг, культурні особливості та традиції, що робить світовий спа-туризм цікавим та різноманітним для мандрівника.

У світі Європа є найбільшим ринком оздоровчих послуг стосовно доходів, кількості SPA закладів, та їх працівників (таблиця 2.1.1). У 2019 р. налічувалося 22 618 SPA-закладів, які отримували доходи 18,36 млрд доларів США, та забезпечували місця праці для 441 768 осіб[19].

Таблиця 2.1.1

SPA -інфраструктура в Європі у 2019 р.[19]

Види закладів	Кількість	Доходи, млрд дол. США	Кількість працівників, осіб
Денні/клубні/салонні Spa	14 935	7,56	237 482
Spa готелі/курорти	4 298	4,62	84 129
Spa дестинації та оздоровчі курорти	1 204	4,94	91 981
Медичні Spa	916	0,86	9 252
Інші	1 265	0,38	18 924
Всього	22 618	18,36	441 768

Європейською SPA Асоціацією (ESPA) задекларовано 180 млн ночівель у європейських SPA-закладах. Показовим є те, що більше половини кількості ночівель (100 млн) припадає на Німеччину.

Німеччина є найважливішою SPAдестинацією в Європі. Оскільки значну частину її споживачів становлять внутрішні туристи, SPA-туризм і концепція SPA та wellness отримують значну підтримку у вигляді промоції та маркетингу на національному рівні. Таким чином, Німеччина є одночасно і конкурентом, і потенційним ринком та джерелом туристів для SPA-індустрії

в Україні. Крім того, популяризація традиційних і сучасних концепцій SPA-wellness серед німецького населення посилить маркетингові кампанії багатьох SPA-дестинацій по всьому світу, спрямовані на цей споживчий ринок.

Окрім того, що Німеччина є найважливішим ринком для SPA лікувальної галузі Європи, ця країна також є найбільшою країною постачальником туристів усіх видів у Європейському Союзі (це впливає з кількості ночівель та обсягу витрат) [71, с. 135].

Багато туристів з Європи, з метою економії, обирають лікувально-оздоровчі заклади у країнах Центральної та Східної Європи, таких як Болгарія та Хорватія.

У плані розвитку SPA лікувального туризму серед поляків є перспективи, оскільки більшість з них (67%) відзначають добру фізичну форму та здоров'я як важливі пріоритети життя. Ще більш важливим для них є проведення часу з родиною та друзями, що було відзначено 72% опитаних.

У виконаному онлайн дослідженні, проведеному компанією «VisitBritain», було виявлено, що для поляків основними факторами при виборі місця відпочинку є краса краєвидів (81%), історія та культура (61%) і кліматичні умови (52%). Багато з них також виявили бажання досліджувати нові місця, які знаходяться якомога далі від шумних туристичних мас (66%), а також відвідувати відомі туристичні атракції (71%). Приблизно 27% поляків віддають перевагу відпочинку на пляжі, вважаючи його ідеальним місцем для відпочинку. [17, с. 80].

З одного боку, європейська wellness-індустрія більше не є частиною системи охорони здоров'я. З іншого боку, готелі активно залучені в цьому секторі, і створення spa-зон стало фундаментальним питанням для їхнього іміджу та маркетингу. Готельна індустрія, переймаючи традиційні Spa-послуги (лікувальні та оздоровчі процедури), також стурбована тим, що вони не мають належної науково-методичної бази й перебувають у слабшій позиції порівняно з традиційними медичними установами.

Азійсько-Тихоокеанський регіон активно використовує wellness туризм як важливий інструмент для розвитку своєї національної економіки та збереження культурного спадку. Одними з ключових мотиваційних факторів для подорожей до spa та wellness-закладів в цьому регіоні є релаксація та відпочинок. Азійські країни подивовують світ новими медичними туристичними пакетами, які не мають аналогів на міжнародному туристичному ринку. [18].

Підсумовуючи зробимо висновок, що таким чином, Європа є найбільшим у світі експортером медичних та оздоровчих послуг. Однак сьогодні вона стикається зі значною конкуренцією з боку Африки, Америки та Азійсько-Тихоокеанського регіону. Особливо стрімке поширення Spa-туризму в Азійсько-Тихоокеанському регіоні почало приваблювати потенційних клієнтів на європейські курорти. Це нормальна ринкова конкуренція.

2.2 Аналіз сучасного стану розвитку wellness-туризму в Україні

Сьогодні загальний образ України формується через художню літературу, ЗМІ та освіту як певне стереотипне уявлення про спосіб життя та культуру місцевого населення. Однак цей образ є відображенням історичного минулого і має мало спільного з сьогоденням. Важливо створити новий образ регіону, багатого на культурну та історичну спадщину, але водночас такого, що пропонує можливості для рекреаційної діяльності.

Україна має великий потенціал для розвитку оздоровчого туризму. Всі ресурси, необхідні для функціонування оздоровчих курортів (бальнеологічні, грязьові, кліматичні), наявні на території України. Наявність різноманітних рекреаційних ресурсів робить Україну привабливою для розвитку туристичного сектору економіки.

Проте, поширення пандемії вірусу COVID-19 та геополітичні проблеми, пов'язані зі значним втручанням РФ, створили нові виклики і

Будинки та пансіонати відпочинку	76	73	67	-3	-6	-3,9	-8,2
у % від загальної кількості	0,7	0,7	0,6	-	0,01	x	x
Бази та інші заклади відпочинку	1 399	1 295	1 235	-104	-60	-7,4	4,6
у % від загальної кількості	12,0	11,7	11,8	-0,3	0,1	x	x
Оздоровчі заклади 1-2 денного перебування	11	10	6	-1	-4	-9,1	-40,0
у % від загальної кількості	0,1	0,1	0,1	-	-	x	x
Разом	11 620	11 063	10 458	-557	-605	-4,8	-5,5

Дані табл. 2.2.1 свідчать, що станом на 2020 р. в Україні функціонувало 10 458 оздоровчих закладів, з них: 284 – санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 55 – санаторіїв-профілакторіїв, 67 – будинків і пансіонатів відпочинку, 1 235 од. – баз та інших закладів відпочинку; 8 808 од. – дитячих закладів оздоровлення та відпочинку [19].

Таким чином, в Україні досить висока частка санаторно-курортних підприємств, що є позитивним аспектом для лікувально-рекреаційної діяльності. Проте в останні роки показники, що характеризують функціонування санаторно-курортних та рекреаційних закладів, мають тенденцію до зниження.

Згідно зі звітом, основними проблемами, що стримують розвиток оздоровчого туризму в Україні, є наступні: жорсткі карантинні обмеження у зв'язку з пандемією COVID-19; застаріла матеріально-технічна база; низький рівень сервісу; відсутність інновацій у сфері охорони здоров'я; нерозвиненість анімаційної діяльності; відсутність сектору дозвілля, рекреаційної інфраструктури та не досконала система оподаткування, що

стримує інвестиції в оздоровчі комплекси; різке підвищення цін на енергоносії та харчові продукти, зростання інфляції, що негативно позначається на вартості послуг закладів охорони здоров'я; погіршення суспільно-політичної ситуації в країні, що призводить до зменшення кількості іноземних туристів з метою оздоровчого туризму.

Висновки до РОЗДІЛУ 2

Wellness-туризм є досить популярним напрямком туризму в світі. За даними Всесвітньої організації туризму, wellness-туризм є одним з найшвидше наростальних сегментів туризму у світі.

У світі існує багато курортів та готелів, які спеціалізуються на наданні послуг wellness-туризму для дітей та дорослих. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки функціонує багато курортів, які пропонують різноманітні програми для дітей та підлітків, спрямовані на зміцнення здоров'я, покращення самопочуття та розвиток творчих здібностей.

Україна також активно розвиває напрямок wellness-туризму. У нашій країні існує багато курортів та готелів, які пропонують послуги wellness-туризму для дітей та дорослих. Також українські медичні заклади пропонують різноманітні процедури для зміцнення здоров'я та покращення самопочуття.

Проте, розвиток wellness-туризму в Україні ще потребує підтримки та розвитку. Для цього потрібно створювати сприятливі умови для розвитку курортів та готелів, які спеціалізуються на послугах wellness-туризму, а також залучати іноземних туристів до України для відвідування таких місць.

Крім того, важливо розвивати інфраструктуру для проведення різноманітних заходів та активностей, які сприяють здоров'ю та покращенню самопочуття. Наприклад, це можуть бути спортивні зали, басейни, сауни, йога-студії та інші місця, де можна займатися фізичними вправами та релаксувати.

Також важливо залучати фахівців з різних галузей, які зможуть надавати якісні послуги з wellness-туризму. Наприклад, це можуть бути масажисти, косметологи, дієтологи, тренери та інші спеціалісти.

Розвиток wellness-туризму в Україні може стати важливим інструментом для приваблення іноземних туристів та збільшення доходів від туризму в цілому. Також це може стати стимулом для українців зберігати та

зміцнювати своє здоров'я, а також розвивати туризм в мало експлуатованих регіонах України.

РОЗДІЛ 3. . ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО WELLNESS- ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

3.1 Перспективи розвитку дитячого wellness-туризму в Україні

На відміну від інших країн, оздоровчий туризм в Україні недостатньо розвинений, менш регульований (організований) ще неповністю визнаний важливим національним економічним активом. З іншого боку, молодий spa-сектор динамічно розвивається в багатьох країнах світу і має значну державну та недержавну підтримку (спеціалізовані асоціації та спілки). Сектор стрімко розвивається і запроваджує різноманітні програми акредитації та рейтинги, якими користуються споживачі.

Всупереч великій кількості відвідувачів, Україна отримує значно менше доходів від візитів з закордону порівняно з країнами з меншою кількістю відвідувачів. З іншого боку, з ринкової точки зору, туристичне споживання є однією з ключових категорій, які визначають життєздатність чи нежиттєздатність економічної діяльності. Природно, що необхідно змістити акцент із залучення більшої кількості туристів на залучення туристів, готових витратити, і створення для цього необхідних умов. Показники України є відносно стабільними, але мають тенденцію до низьких оцінок, що не є критичним, враховуючи аналогічні низькі оцінки в інших країнах.

Для підвищення унікальності та конкурентоспроможності нових SPA-закладів, необхідно впроваджувати різноманітні варіанти оснащення обладнанням. Крім того, доцільно розробляти системи стандартів для SPA-закладів, які повинні супроводжуватись розробкою програм і методичних рекомендацій для кожного окремого SPA-центру. Україна має перспективи для розвитку SPA-курортів, включаючи створення концепцій "етнічного SPA". Існують успішні приклади таких концепцій, як тайландське SPA, аюрведичні SPA-центри та таласо-терапевтичні SPA[20].

Реалізація концепції wellness повністю залежить від наявності оздоровчої зони та створення SPA-центру, а також наявності санаторно-курортної бази, що гарантує високий рівень оздоровчого SPA.

Оздоровчий відпочинок є корисним для всіх і передбачає перебування на курортах та проходження профілактичних або лікувальних процедур для дітей згідно з медичними показаннями.

Wellness-туризм має свою специфіку. Поміж високоякісного готельного сервісу, туристичного обслуговування та різноманітної екскурсійної програми, туристів також привертає увагу якісне оздоровчо-профілактичне обслуговування. Курорти виявляються особливо привабливими завдяки своїм високоякісним оздоровчим процедурам, включаючи різноманітні SPA-процедури та програми відновлювального лікування. Однією з нових форм роботи курортів є уїк-енд-тури, які пропонують оздоровчі, релаксаційні або естетичні SPA-пакети на кілька днів. Ця форма роботи курорту є привабливою для клієнтів у будь-яку пору року.

Включення естетичних spa-методик у практиці курортного лікування також є важливим з точки зору забезпечення комплексного підходу в оздоровчих закладах та відповідності європейським стандартам.

Стан «wellness-туризму» для дітей безпосередньо залежить від місцевого соціуму, територіального розміщення, рівня розвитку, й ступеня впливу інших галузей економіки регіону, або країни, підприємств інших галузей, розміщених на даній території, та інших чинників.

Наприклад, Україна багата на природні мінеральні води та лікувальні грязі, які активно використовуються для лікування та профілактики різних захворювань. Регіон характеризується приємним кліматом, гірськими та прибережними районами, степами та лісами. Тому потенціал України для розвитку туризму досить високий в оздоровчому сегменті на міжнародному ринку. Проте, на жаль, можна спостерігати тенденцію зменшення матеріальної бази, наявність застарілих засобів розміщення та обладнання,

відсутність розвитку додаткової інфраструктури для проведення вільного часу. Сповільнювальним моментом залишається і відсутність уваги з боку держави, а також негативний вплив політичної нестабільності. Все це в поєднанні призводить до зниження якості процесу надання наявних послуг і низького впливу на економічну діяльність взагалі [21, с. 210].

Кількість людей, які потребують реабілітації, стрімко зростає, але водночас вони не можуть дозволити собі лікування в інших регіонах. Тому показники смертності та захворюваності в регіоні високі. Цікавою ідеєю є впровадження інновацій, які приваблять людей і збільшать потік туристів до регіону. Це можна зробити, використовуючи багаті ресурси регіону, такі як сприятливий клімат, ліси, мінеральні води та піщані пляжі.

Україна має виняткові рекреаційно-туристичні ресурсні можливості, але не встигла розвинути та об'єднати всі основні ланки індустрії туризму в єдиний ланцюг, загроза перетворитися на аутсайдера на світовому туристичному процесі може стати більш ніж очевидною. Це застереження впливає і зі специфічних умов та особливостей розвитку туристичного ринку.

Водночас відсутні інституційні стимули для розвитку внутрішнього та міжнародного медичного та оздоровчого туризму в сільській місцевості.

Як наслідок, туристична галузь перетворилася на потужний канал відтоку валютних ресурсів країни. Хронічна нестача обігових коштів для задоволення потреб внутрішнього ринку. Така ситуація неодмінно позначається на обсягах фінансування, необхідного для розвитку інфраструктури лікувально-оздоровчого туризму.

Для успішної інтеграції регіональних туристичних продуктів України на міжнародному ринку необхідно посилити роль держави у модернізації екологічної інфраструктури санаторно-курортних та лікувально-оздоровчих підприємств. Пріоритетним кроком буде створення ефективної моделі співпраці між урядом, бізнесом та суспільством на основі принципів "зеленої" економіки в регіонах[23].

Загалом Україна поєднує три найважливіші умови туристичного розвитку: історико-культурні визначні пам'ятки, природне середовище та їх транспортну доступність. Для повноцінного розвитку ринку туризму, досягнення ефективних результатів важлива саме їхня сукупність.

Туристична привабливість курорту здебільшого формується його природними туристичними ресурсами, історико-культурними ресурсами, задовільними екологічними умовами та рівнем соціально-економічного розвитку регіону [24].

Дослідження потенціалу ринку оздоровчого туризму та динаміки в'їзного туризму в Україні передбачає маркетингові стратегії розвитку курортів, регіональні програми системного розвитку та підтримки рекреаційних підприємств і необхідність підвищення конкурентоспроможності санаторно-курортних послуг. Стратегії розвитку курортів в Україні будуть більш ефективними при формуванні стратегічних альянсів на міжрегіональному рівні міжрегіональною владою і туроператорами та підприємствами гостинності.

3.2 Пропозиції щодо покращення wellness-туризму в Україні

Сьогодні wellness розвивається в нашій країні все швидше і швидше. Окрім спортивних клубів, салонів краси, SPA-салонів та фітнес-центрів, все більшого поширення набувають wellness-студії та wellness-центри. Хоча здоровий спосіб життя не можна ігнорувати, готельєри не залишають цю тенденцію поза увагою і поступово розширюють спектр послуг, які вони пропонують гостям готелів, не тільки в плані додаткових послуг і розваг, але і в плані комплексних оздоровчих закладів. Симбіоз індустрії гостинності та індустрії здоров'я і краси призводить до появи wellness-готелів та готелів з wellness-центрами.

Таблиця 3.2.1

SWOT-аналіз розвитку wellness-туризму в Україні

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Розвиток оздоровчих та рекреаційних заходів для дітей</p> <p>Більш дешева вартість лікувально-оздоровчого продукту у порівнянні з закордонними</p> <p>Орієнтація українських споживачів на внутрішні (регіональні) туристичні продукти.</p>	<p>Низький рівень сервісу, відсутність додаткових послуг в оздоровчих закладах</p> <p>Повна відсутність певних елементів сектору охорони здоров'я.</p>
Можливості	Загрози
<p>Активне просування санаторіїв у соціальних мережах для залучення більшої кількості молодих мандрівників та іноземців.</p> <p>Можливості для залучення міжнародних відвідувачів та розвитку цього сегменту ринку;</p>	<p>Погіршення економічної ситуації в країні</p> <p>Зростання конкуренції на рівні туристичних макрорегіонів країни.</p> <p>Погіршення політичної ситуації в країні.</p> <p>Впровадження карантинних заходів.</p>

Гості розкішних wellness готелів Європи мають можливість обирати між сучасними та стародавніми методами лікування, класичними й нетрадиційними медичними рецептами, індивідуальними програмами фізичних вправ, звичайно ж, повним спектром послуг з догляду за тілом. Відвідувачі цих готелів беруть участь у таких заходах, як йога, трав'яні чаї, загартовування та активний відпочинок на свіжому повітрі. Вони також мають можливість дізнатися багато нового про себе під час індивідуальних консультацій зі спортивними тренерами, фізіотерапевтами, косметологами та

фахівцями з wellness-послуг. У wellness-готелі можна відчуті рідкісне відчуття повного відриву від реальності.

Україна має перспективи для розвитку лікувально-оздоровчого туризму. При врахуванні сильних сторін дестинації та продуманого розвитку теперішніх туристично-рекреаційних ресурсів можливе досягнення серйозних результатів. Можна виділити такі напрямки, яких необхідно дотримуватись для подальшого розвитку санаторно-курортного комплексу:

- Поліпшення матеріально-технічної бази санаторно-курортного комплексу (реконструкція будівель санаторіїв та пансіонатів, модернізація обладнання).

- Збільшення туристичного потоку (коштом внутрішніх туристів), а також підвищення попиту на лікувально-оздоровчий туризм як серед осіб похилого віку, так і молоді.

- Зростання якості обслуговування відповідно до закордонних стандартів та досягнення оптимального співвідношення «ціна-якість».

- Забезпечення сфери кваліфікованими кадрами у сфері курортології, зростання професіоналізму та творчої ініціативи працівників цієї сфери.

- Формування позитивного іміджу України як цілорічного, безпечного та комфортного туристичного регіону (створення впізнаваного бренду курортного регіону).

- Застосування механізмів державно-приватного партнерства для ефективнішого процесу розвитку санаторно-курортної галузі [26].

Чинна інфраструктура сектору охорони здоров'я та профілактики в Україні потребує суттєвих змін у напрямку покращення, модернізації та значних інвестицій. Виклики полягають у наступному.

- Збереження лікувального потенціалу курорту на основі високоякісних кліматичних, бальнеологічних та грязьових ресурсів, розробка унікальних високо ефективних методик санаторно-курортного лікування та їх комплекс на модернізацію.

- Будівництво бальнеогрязелікувальних комплексів, виробництво та експорт медичних препаратів, парфумерно-косметичної продукції.

- Розширення спектра послуг у санаторіях та готелях (spa-програми, короткі б'юті-тури тощо).

Виходячи з можливості залучення досвіду інших країн, перспективними напрямками розвитку медичного та оздоровчого туризму в Україні є

- а) залучення інвестицій на ринок медичного та оздоровчого туризму;
- б) розвиток державно-приватного партнерства;
- в) розробка та просування програм медичного страхування;
- д) рекламна діяльність, спрямована на просування медичних та оздоровчих продуктів і створення брендів курортів.

Всі ці напрямки сприяють розвитку оздоровчого туризму в Україні.

3.3 Проєкт дитячого wellness-туру

Створення туристичного продукту є дуже актуальним у сучасному світі, де туризм став однією з найбільш прибуткових галузей економіки. Туристи шукають нові місця для відпочинку та пізнання, а тому попит на якісні туристичні продукти зростає. Створення туристичного продукту дозволяє розвивати туристичну галузь в регіоні, привертати нових туристів та збільшувати дохід місцевих жителів. Крім того, якщо туристичний продукт буде цікавим та якісним, то він може стати брендом регіону та привертати туристів на довгий час. Туристичний продукт також допомагає зберегти культурну спадщину та природні ресурси регіону. Завдяки розробці туристичних маршрутів та програм можна залучити увагу до унікальних місць та пам'яток, що дозволяє зберегти їх для майбутніх поколінь.

Крім того, створення туристичного продукту сприяє розвитку інфраструктури та послуг в регіоні. З'являються нові готелі, ресторани, екскурсійні компанії та інші послуги, що задовольняють потреби туристів.

На сьогодні ринок дитячого wellness туризму в Україні є досить розвиненим та має певний потенціал для подальшого зростання. За даними статистики, кількість батьків, які шукають для своїх дітей корисний та активний відпочинок, постійно зростає.

Однак, конкуренція на ринку дитячого wellness туризму також є досить високою. На ринку присутні різноманітні туроператори та готелі, які пропонують подібні програми для дітей. Тому, для успішного розвитку проєкту необхідно провести детальний маркетинговий аналіз та визначити свої конкурентні переваги.

Основними факторами, які впливають на вибір батьками дитячих wellness турів є безпека та комфорт, розмаїтість програми та її корисність для дитини, професійність керівництва та відгуки попередніх клієнтів.

Також, важливим фактором є цінова політика туроператора. Батьки шукають оптимальне співвідношення ціни та якості послуг. Тому, для успішного розвитку проєкту необхідно знайти баланс між якістю та ціною. Окрім того, важливо враховувати сезонність попиту на дитячі wellness тури. Найбільш популярними місяцями є літо та осінь, коли діти мають довгі канікули. Тому, для максимального використання потенціалу ринку, необхідно розробити програми для дітей на різний час року.

Дитячий wellness туризм — це вид туризму, спрямований на забезпечення корисного та активного відпочинку для дітей. Профіль цільового сегмента — це група людей, які є потенційними клієнтами даного виду туризму. У цьому випадку, цільовим сегментом є батьки дітей віком від 6 до 16 років, які шукають безпечний та корисний відпочинок для своїх дітей. Також, до цього сегменту можуть входити освітяни та тренери, які працюють з дітьми та шукають можливості для їх розвитку та покращення здоров'я.

«ПОДІЛЬСЬКІ МАНДРИ»

Маршрут туру

Київ — Кам'янець-Подільський (готель «Family Люкс») - Кам'янець-Подільська фортеця – парк розваг — Національний природний парку «Подільські Товтри» - Кармалюкова гора — Музей мініатюр «Замки України» - Київ.

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

Туристичної подорожі за маршрутом

Київ – Кам'янець-Подільський – Київ на 2023 р.

1. Основні показники маршруту

Вид маршруту — комбінований, курортно-пізнавальний, автобусний;

Строк подорожі (дн./ночей) - 3 днів, 2 ночей;

Кількість туристів у групі - 12 осіб;

Початок обслуговування на маршруті першої групи - 1.06.23р.;

Початок обслуговування на маршруті останньої групи - 27.08.23р.;

Закінчення обслуговування на маршруті останньої групи - 31.09.23р.;

Вартість путівки - 3560 грн. (може змінюватися залежно від обраного розміщення).

Карта-схема туру «Подільські мандри»

Рис.1

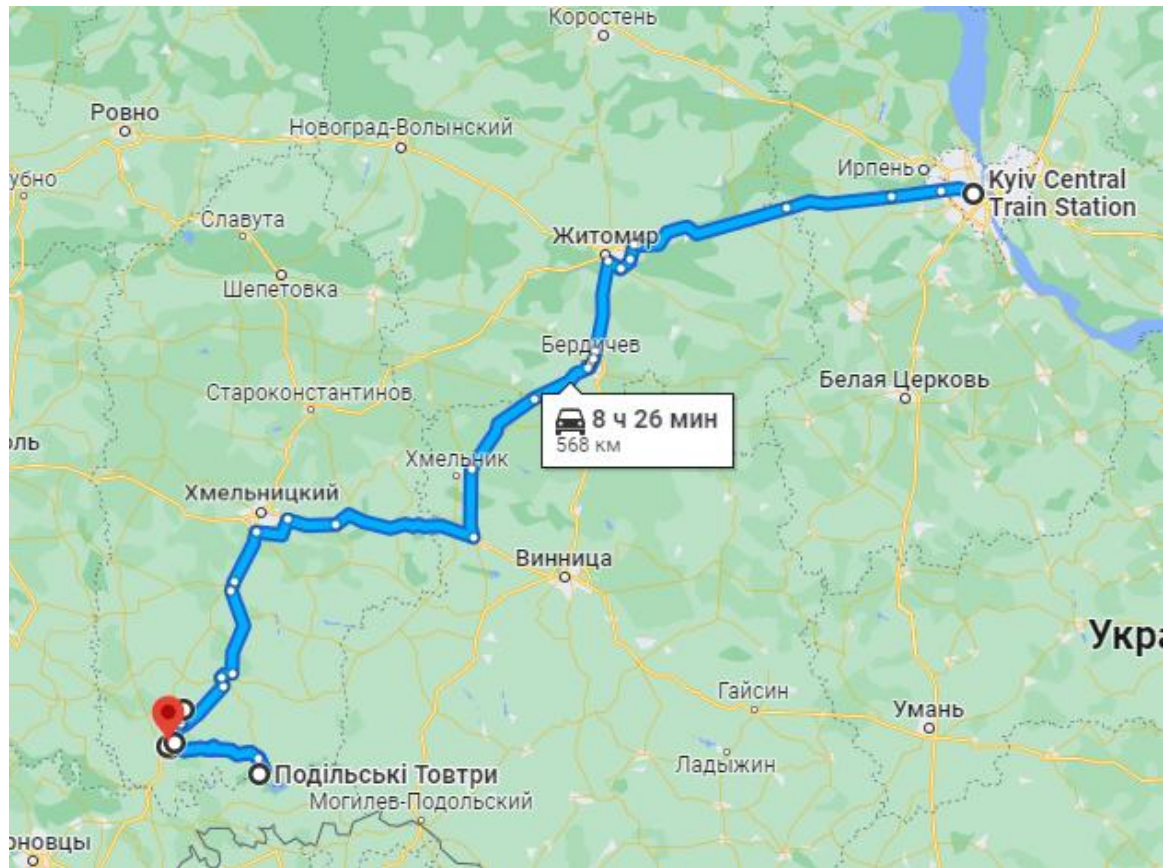
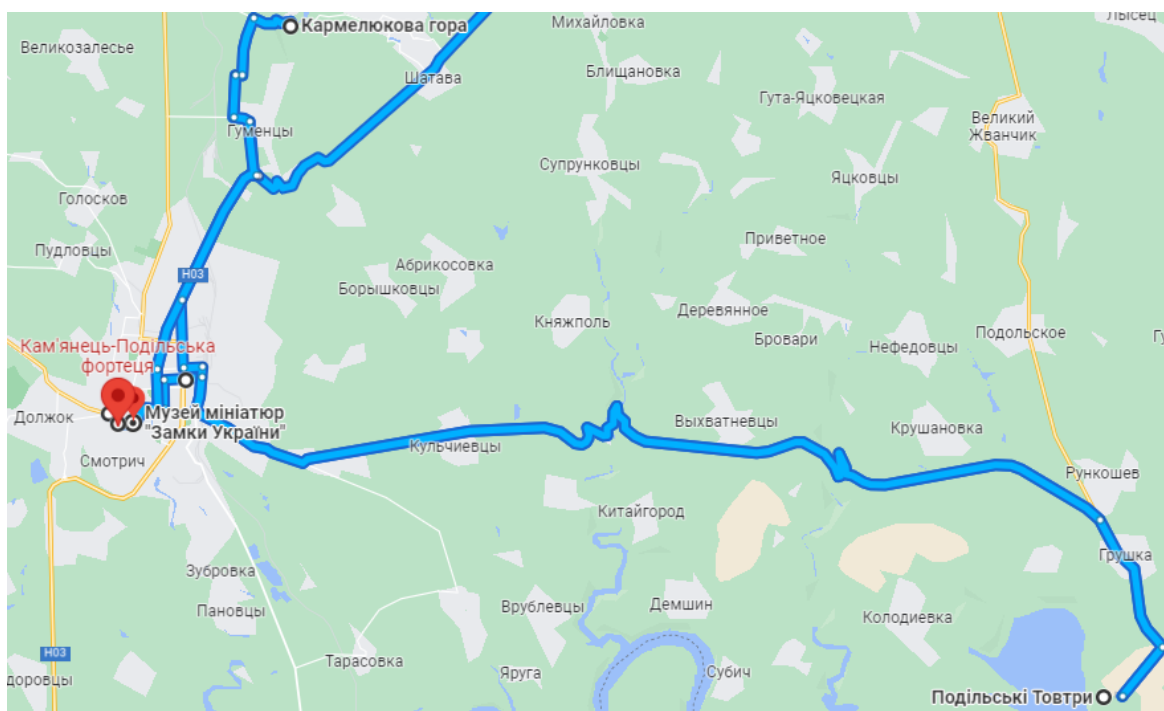

Рис.2

Програма туристичного маршруту для дітей від Києва до Кам'янця-Подільського на 3 дні.

Таблиця 3.3.1

Програма туру «Подільські мандри»

День 1	5:00	Виїзд з Києва на автобусі до Кам'янця-Подільського;
	11:00	Прибуття до готелю «Family Люкс» та розміщення;
	12:00	Екскурсія до Кам'янець-Подільської фортеці, де діти дізнаються про історію міста та зможуть побачити залишки старовинної архітектури;
	13:30	Обід у місцевому ресторані;
	15:00	Відвідування парку розваг для активного відпочинку та покращення здоров'я;
	18:00	Повернення до готелю та вечеря.
День 2	8:00	Сніданок в готелі;
	10:00	Екскурсія до Національного природного парку «Подільські Товтри»;
	12:00	Обід на свіжому повітрі;
	15:00	Похід на Кармалюкову гору, де діти зможуть насолодитися красою природи та побачити видовищні

		пейзажі;
	18:00	Повернення до готелю та вечеря.
День 3	9:00	Сніданок в готелі;
	9:30	Музей мініатюр «Замки України»;
	14:00	Обід у місцевому кафе;
	15:30	Прогулянка містом
	17:00	Повернення до Києва на автобусі.

Готель «Family Люкс» - це комфортабельний готель, який пропонує розкішні номери для відпочинку з дітьми. Готель має власний ресторан, дитячий майданчик та ігрову кімнату[33].

Кам'янець-Подільська фортеця — історичний пам'ятник, який знаходиться на пагорбі над річкою Смотрич. Фортеця була збудована у 14-16 століттях і є одним з найбільш відомих туристичних об'єктів України[34].

Парк розваг — це місце, де діти можуть насолоджуватися різноманітними атракціонами та розважальними іграми[35].

Національного природний парк «Подільські Товтри»- це природний заповідник, який знаходиться на території Кам'янець-Подільської області. Тут можна побачити різноманітні види рослин та тварин, а також насолоджуватися красою природи[36].

Кармалюкова гора — це гора, яка знаходиться на південному заході від Кам'янця-Подільського. З гори відкривається чудовий краєвид на місто та навколишні гори[37].

Музей мініатюр «Замки України» - це унікальний туристичний об'єкт, який знаходиться в місті Кам'янець-Подільському Хмельницької області. Музей пропонує відвідувачам побачити мініатюрні копії замків, які розташовані на території України. У музеї представлено понад 20 мініатюр замків, серед яких є Кам'янець-Подільський замок, Олеський замок, Луцький замок та інші. Кожна мініатюра виконана дуже детально і точно відображає оригінал [38].

Таким чином, туристична схема маршруту на 3 дні до Кам'янця-Подільського для дітей охоплює екскурсії, активний відпочинок та покращення здоров'я, що відповідає концепції дитячого wellness туризму.

Для дітей у wellness турі можна вибрати різні засоби розміщення, залежно від їх віку та потреб. Ось декілька варіантів:

1. Готель з номерами зі спеціальними умовами для дітей, наприклад, з дитячими ліжечками, стільцями для годування, ігровими куточками тощо.
2. Курортний комплекс з апартаментами, де є окремі кімнати для дітей та повна кухня для приготування їжі.
3. Кемпінг з дитячими майданчиками та розважальними програмами для дітей.
4. Санаторій з лікувальними процедурами та дитячими розважальними програмами.

Важливо враховувати потреби та інтереси дітей, а також забезпечити належний рівень комфорту та безпеки.

При виборі wellness туру з дітьми важливо враховувати їхні харчові потреби та переваги. Зазвичай, такі тури пропонують здорову та збалансовану їжу, але можуть бути різні варіанти режиму харчування. Для маленьких дітей важливо забезпечити наявність необхідних продуктів, які вони зазвичай їдять вдома. Також можна домовитися про спеціальне меню для дітей, яке буде включати улюблені страви та напої.

Старшим дітям можна запропонувати варіанти меню з різними стравами, щоб вони могли обирати те, що їм подобається. Також можна домовитися про наявність здорових перекусів та напоїв у проміжках між основними прийомами їжі.

Важливо також забезпечити наявність вегетаріанських та інших дієтичних варіантів меню для тих дітей, які мають певні обмеження у харчуванні.

При бронюванні wellness туру з дітьми, варто заздалегідь домовитися про режим харчування та забезпечення необхідних продуктів та страв для

дітей. Таким чином, ви зможете насолоджуватися своєю подорожжю та забезпечити комфорт та задоволення для всієї родини.

Харчування:

– Обід в 1-й день – відбуватиметься в Кам’янці-Подільському.

Меню: борщ, картопля з курячою гомілкою, салат з капусти, узвар, хліб. Вартість 150 грн.

– Вечеря в 1 день – відбувається в ресторані Кам’янця-Подільського.

Меню: салат овочевий (огірок, помідор, капуста), суп з фрикадельками, плов, хліб, узвар. Вартість: 250 грн.

– Сніданок у 2 день – відбуватиметься в Кам’янці-Подільському в ресторані «Ешер».

Меню: нежирний йогурт, свіжі фрукти, м’якко-смажені яйця з овочами, свіжа булочка з натуральним джемом та фруктовий нектар. Вартість сніданку 170 грн.

– Обід у 2 день – відбувається в ресторані Кам’янця-Подільського.

Меню: салат овочевий, курячий бульйон, печена картопля з курячим шашликом, хліб, узвар. Вартість: 150 грн.

– Вечеря 2 день – відбуватиметься в Кам’янці-Подільському в ресторані «Астарта» кожен замовляє приватно, дешево і смачно

-- Сніданок 3-й день — відбуватиметься в готелі, стандартний європейський.

Меню: яєшня-скрембл, шинка, огірок, сир український, масло, джем, хлібні булочки, круасан зі згущеним молоком, чай/кава.

-- Обід 3-й день — відбувається в ресторані «Під брамою»

Вартість вхідних квитків за 1 особу:

Кам’янець-Подільська фортеця – загальний, пенсійний – 100 грн., студенти та учні – 50 грн.;

Національного природний парк «Подільські Товтри» - 1 академ. година 160,00 грн., / 3 години 480,00 грн.

Парк розваг – 1 година 50 грн.

Музей мініатюр «Замки України» – дорослі - 90 грн, діти (до 12 років) - 45 грн

При виборі автобусного транспорту для туру з дітьми на 3 дні, варто звернути увагу на безпеку та комфорт. Автобус повинен бути обладнаний ременями безпеки, повітряними подушками та іншими системами безпеки.

Також важливо, щоб автобус був достатньо просторим та комфортним для всіх пасажирів. Він повинен мати належну вентиляцію та кондиціонування повітря, щоб забезпечити комфортні умови під час поїздки.

Для дітей можна запропонувати розважальні програми, які допоможуть їм бавитись та не нудьгувати під час поїздки. Також можна забезпечити наявність перекусів та напоїв для всіх пасажирів.

Важливо також заздалегідь домовитися про маршрут поїздки та зупинки для відпочинку та відвідування цікавих місць. Це допоможе забезпечити комфортну та цікаву поїздку для всіх учасників туру.

Таблиця 3.3.1

Калькуляція туру «Подільські мандри»

№	Назва	Вартість	Розрахунки
1	Проживання у готелі «Family Люкс»	1440 грн/за 3 дні	1440*12= 17280 грн
2	Кам'янець-Подільська фортеця	50 грн/ дитячий	50*12= 600 грн
3	Обід у місцевому ресторані	150 грн з 1 людини	150*12= 1800 грн
4	Парку розваг	50 грн/год	50*12= 600 грн
5	Вечеря в 1 день	250 грн/людина	250*12= 3000 грн
6	Сніданок у 2 день в ресторані «Ешер».	170 грн	170*12= 2040 грн

7	Національний природний парк «Подільські Товтри»;	160,00 грн/год	160*12=1920 грн
8	Обід в 2 день	150 грн	150*12=1800 грн
9	Музей мініатюр «Замки України»	90 грн	90*12=1080 грн
10	Перевезення автобусом	500 грн/ос	500*12=6000 грн
11	Витрати на їда	100 грн/1 людина	100*12=1200 грн
	Собівартість туру	2660 грн	31920 грн
	Послуги фірми (з ПДВ 20%)	900 грн/ 1 людина	10800 грн
	Ціна туру	3560 грн	42720 грн

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ

Шановні батьки,

Дякуємо за ваш інтерес до нашої 3-денної wellness подорожі для дітей.

Щоб ми могли краще підготуватися до подорожі вашої дитини, прохання заповнити наступну анкету:

1. Ім'я та прізвище батьків:
2. Ім'я та вік дитини, яка їде на подорож:
3. Чи є у вашої дитини алергії? Якщо так, будь ласка, опишіть:
4. Чи є у вашої дитини хронічні захворювання? Якщо так, будь ласка, опишіть:
5. Чи є у вашої дитини особливі харчові потреби? Якщо так, будь ласка, опишіть:
6. Чи є у вашої дитини якісь особливі потреби, які ми повинні знати?

7. Чи дозволяєте ви своїй дитині користуватися мобільним телефоном під час подорожі?

8. Чи має ваша дитина досвід подорожей без супроводу батьків? Якщо так, будь ласка, опишіть:

9. Чи є у вашої дитини будь-які особисті речі, які вона хотіла б взяти з собою на подорож? Якщо так, будь ласка, опишіть:

10. Як ви бажаєте сплачувати за цю подорож? (банківський переказ, готівковий платіж або інше):

Будь ласка, надішліть заповнену анкету нам не пізніше, ніж за тиждень до початку подорожі. Якщо у вас є будь-які додаткові запитання або потреби, будь ласка, зв'яжіться з нами.

З повагою,

Організатори wellness подорожі.

Висновки до РОЗДІЛУ 3

Україна володіє значним потенціалом для розвитку оздоровчого туризму, що створює можливості для перетворення його в суттєвий фактор соціально-економічного прогресу країни. Однак матеріально-технічна база медичного та оздоровчого туризму знаходиться на низькому рівні. Це супроводжується зниженням якості послуг, що надаються.

Туризм є однією з основних галузей, що без посередньо впливає на стан і розвиток світової економіки. Тому є необхідність проаналізувати сектор лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

Матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я, асортимент та якість послуг, які вони надають, не відповідають світовим стандартам, що знижує конкурентоспроможність українських закладів охорони здоров'я.

Потенціал України щодо розвитку туризму у сфері охорони здоров'я на міжнародному ринку є досить високим. На жаль, спостерігається тенденція до занепаду матеріальної бази, застарілість засобів розміщення та обслуговування, відсутність додаткової інфраструктури для проведення дозвілля. Крім того, перешкодами залишаються відсутність національного інтересу та негативні наслідки політичної нестабільності. Усе це в сукупності знижує якість доступних послуг і має низький вплив на загальну економічну активність.

ВИСНОВКИ

Отже, ми визначили сутність та класифікацію wellness-туризму. Wellness є сферою туризму, яка спрямована на покращення здоров'я та самопочуття клієнтів. Це може містити відвідування spa-центрів, фітнес-клубів, йога-ретритів, медичних курортів, здорового харчування та інші засоби для збереження здоров'я та покращення самопочуття. Класифікація wellness-туризму може бути здійснена за такими критеріями: типи послуг (spa-процедури, медичний туризм, фітнес-туризм тощо), місцеперебування (гірські курорти, морські курорти, санаторії тощо), цільова аудиторія (для людей похилого віку, спортсменів, жінок тощо) та тривалість подорожей (денні екскурсії, вихідні тури, тижневі відпочинки, довгострокові курортні програми).

Дослідила сучасні вимоги до організації wellness-туризму Сучасні вимоги до організації wellness-туризму містить забезпечення якісного розміщення та харчування, наявність різноманітних процедур та послуг для здоров'я та краси, а також доступність інформації та можливостей онлайн-бронювання.

Також проаналізувала світовий досвід в організації wellness-туризму і дізналась, що цей вид туризму є дуже популярним серед туристів у всьому світі. У багатьох країнах створені спеціальні курорти та готелі, які спеціалізуються на наданні послуг wellness-туризму. Одним з ключових аспектів організації wellness-туризму є розробка індивідуальних програм для кожного туриста, які враховують його потреби та особливості здоров'я. Також важливо забезпечити належний рівень професійної кваліфікації персоналу, який надає послуги.

Провела аналіз сучасного стану та особливостей розвитку wellness-туризму в Україні. Україна також має потенціал для розвитку wellness-туризму, оскільки у нашій країні є багато природних ресурсів, які можуть бути використані для проведення оздоровчих процедур. Однак, наразі цей

вид туризму в Україні розвивається досить повільно, тому необхідно звернути увагу на його просування та популяризацію.

Також зробила оцінку умов та ресурсів для wellness-туризму для успішної організації wellness-туру. Отже, для успішного wellness-туру необхідно мати якісну туристичну документацію, забезпечити клієнтів необхідними послугами та процедурами, а також забезпечити їх безпеку та комфорт під час туру.

Сучасний wellness-туризм зосереджений на забезпеченні гармонії між фізичним та емоційним здоров'ям, та наданні клієнтам можливості відновити своє здоров'я та підняти рівень енергії. Для організації wellness-туру необхідно дотримуватись деяких вимог:

- Відповідність інфраструктури — готелі, курорти та інші заклади повинні мати всі необхідні засоби для здійснення wellness-процедур, такі як SPA-салони, фітнес-центри та інші послуги.

- Якість послуг — клієнти мають високі вимоги до якості послуг, тому провідні готелі та курорти повинні забезпечувати якісні процедури, професійних лікарів та інших фахівців.

- Різноманітність програм — клієнти очікують на різноманітність програм та послуг, тому організатори туру повинні забезпечувати широкий спектр послуг, що задовольняють потреби клієнтів.

- Екологічна чистота — багато клієнтів орієнтовані на екологічну чистоту, тому організатори туру повинні враховувати цей аспект та забезпечувати екологічно чисті місця для проведення wellness-процедур.

- Індивідуальний підхід — клієнти очікують на індивідуальний підхід до своїх потреб та побажань, тому організатори туру повинні забезпечувати персонал, який зможе надати професійну консультацію та допомогу в підборі програми туру, що відповідає індивідуальним потребам клієнта.

- Інновації — організатори туру повинні відстежувати нові тенденції та інновації у wellness-туризмі та забезпечувати доступ до останніх технологій та методик відновлення здоров'я.

Визначила подальші перспективи розвитку wellness туризму в Україні. Отримала такі результати, що wellness-туризм в Україні є досить розвинутим напрямом туризму, який набуває все більшої популярності серед туристів. Основні особливості розвитку wellness-туризму в Україні включають наступні аспекти:

- Історична спадщина — Україна має багату історичну спадщину, яка може бути використана для розвитку культурно-історичного wellness-туризму. Наприклад, міста-курорти, такі як Трускавець, Моршин, Східниця та інші, пропонують своїм клієнтам можливість відвідати архітектурні та історичні пам'ятки, музеї та галереї, а також зануритися в атмосферу здорового відпочинку.

- Розвиток інфраструктури — Курорти України постійно модернізують свою інфраструктуру та пропонують нові види послуг, що відповідають потребам клієнтів. Наприклад, багато готелів та курортів пропонують SPA-процедури, фітнес-центри, басейни, що дозволяє задовольнити потреби клієнтів у здоровому відпочинку та релаксації.

- Розвиток медичного wellness-туризму - Україна має значний потенціал для розвитку медичного wellness-туризму, зокрема шляхом наявності висококваліфікованих фахівців та сучасних медичних закладів. Наприклад, в Україні дуже популярними є курорти, які спеціалізуються на лікуванні захворювань опорно-рухової системи, дихальних шляхів та інших захворювань

Оцінюючи умови та ресурси для wellness-туризму в Україні, можна сказати, що Україна має значний потенціал для розвитку цього виду туризму. Проте, для розвитку wellness-туризму необхідно розв'язувати такі проблеми як недостатній рівень сервісу, відсутність чіткої системи стандартів та сертифікації послуг, низький рівень інфраструктури в окремих регіонах, недостатня популярність серед місцевого населення та інших факторів. Проте, зусилля влади та бізнесу у напрямку розвитку wellness-туризму,

можуть стимулювати розвиток цієї галузі та зробити Україну привабливим напрямком для туристів, які цінують своє здоров'я та емоційний добробут.

Україна має великий потенціал для розвитку оздоровчо-профілактичного туризму.

Загалом, розвиток оздоровчо-профілактичного туризму в Україні може стати важливим джерелом доходів для країни та сприяти підвищенню рівня життя населення.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Устименко Л., Булгакова Н. Розвиток wellness-туризму та його вплив на трансформацію туристичної індустрії України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. 2019. № 2(1). С. 49-59.
2. Кучмий С.П. Розвиток SPA та WELLNESS в Україні / WELLNESS. -2012. - №14. - С.22-24.
3. LanzKauffman E. Wellness tourism : marketanalysisof a special health tourism segmentandimplicationsforthehotelindustry. Journal of VacationMarketing, 2001. № 7 (1). P. 5-17.
4. Medical Tourism vs. TraditionalInternational Medical Travel : A TaleofTwoModels. International Medical TravelJournal, 2008. URL : <http://www.imtj.com/articles/2008/medical-tourism-vs-traditional-international-medical-travel-a-tale-of-two-models> (дата звернення: 26.02.2023).
5. Iordache, C. andCiochina, I. Medical Tourism IndustryChallengesintheContextofGlobalization. ManagementStrategiesJournal, 2014. № 7. P. 62-70
6. Garrow, J. Spa industrybenchmarking. UnderstandingtheGlobal Spa Industry : Spa Management. 2008, Oxford, UK : Elsevier. P. 53-65.
7. Про затвердження стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 2.03.2023).
8. Креббін-Бейлі Д. Спа-терапія в промисловості краси. Методика процедур, експлуатація обладнання, програми навчання spa-менеджменту / Д. Креббін-Бейлі, Д. Харкап, Д. Харрінгтон; 2010. с. 167
9. High-Level Wellness, byHalbert L. Dunn URL: <http://www.connectedandthriving.org/documents/DunnHLW.pdf> (дата звернення: 5.03.2023).

10. Travis J. W. DR. WELLNESS URL: https://www.wellnessverband.de/themen/wellness/john_w_travis_wellness.php (дата звернення: 5.03.2023).
11. Ardell D. B., Real Wellness URL: https://www.wellnessverband.de/themen/wellness/donald_b_ardell_real_wellness.php (дата звернення: 06.03.2023).
12. Health to Wellness: A Review of Wellness Models and Transitioning Back to Health by Michael D. Oliver URL: https://www.researchgate.net/publication/329258077_Health_to_Wellness_A_Review_of_Wellness_Models_and_Transitioning_Back_to_Health (дата звернення: 14.03.2023).
13. Smith M., Kelly C. Wellness Tourism, in Tourism Recreation Research. Greenwich, London, 2016. 298 p
14. Іжі М. М., Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М. Лікувально-оздоровчий туризм : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. 626 с
15. UNSD and UNWTO. International Recommendations for Tourism Statistics, 2008 (IRTS 2008). ST/ESA/STAT/SER.M/83/Rev.1. UN Department of Economic and Social Affairs Statistics Division and UNWTO. Madrid, New York, 2008.
16. Парфіненко А. Ю., Волкова І. І., Щербина В. І. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні (у порівнянні з країнами Центральної Європи). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2018. Вип. 7. С. 130-135
17. Богаченко О. П. Форми і способи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в приморських місцевостях. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2014. Вип. 1 (10). Т. 2. С. 144-149
18. Печериця Є. В. Медичний туризм - новий напрямок туристичної діяльності: доповідь. Туризм та рекреація. Туристський ринок та його

сучасний стан. URL : <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/tourism-and-recreation-313/the-travelmarket-isits-current-status-and-forecasts-313/18804-313-0070> (дата звернення : 14.03.2023).

19. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення : 29.03.2023).

20. Державне агентство України з туризму та курортів URL : <http://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 26.03.2023).

21. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм: навчальний посібник. Тернопіль: навчальна книга. 2009. 304 с.

22. Єжов В.В. Spa-технології у відновлювальній медицині та курортології: стан та перспективи розвитку в Україні / В.В.Єжов, О. А. Гоженко, С. Н. Бучинський, І.Ф. Душкін. URL: <http://sankurort.ua/uk/4/22/31/>.

23. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посіб. Т.Г. Сокол; Федер. проф. спілок України, Ін-т туризму. К. 2012. 256 с

24. Борозняк В. С. Перспективи розвитку українського туризму. Бізнес, №15. 2005. С. 15-16.

25. Шека О. Глобальні тренди та інноваційні підходи до організації лікувально-оздоровчого туризму на курортах. Актуальні проблеми державного управління. 2018. № 3. С. 85-91.

26. Всесвітня туристична організація URL: <http://unwto.org/>(дата звернення: 2.03.2023).

27. Скабара Р. Передумови та основні напрями інвестування санаторно-курортного господарства Львівської області Роман Скабара. – URL:

http://conftiapv.at.ua/publ/konferenciji_2011/section_5/peredumovi_ta_osnovni_naprjami_investuvannja_sanatorno_kurotnogo_gospodarstva_lvivskoj_i_oblasti/11-1-0-825 (дата звернення: 26.04.2023).

28. Spa URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B0>(дата звернення: 03.04.2023).

29. Iordache, C. and Ciocina, I. Medical Tourism Industry Challenges in the Context of Globalization. Management Strategies Journal, 2014. № 7. P. 62-70

30. Medical Tourism vs. Traditional International Medical Travel : A Tale of Two Models. International Medical Travel Journal, 2008. URL : <http://www.imtj.com/articles/2008/medical-tourism-vs-traditional-international-medical-travel-a-tale-of-two-models> (дата звернення : 10.04.2023).

31. Garrow, J. Spa industry benchmarking. Understanding the Global Spa Industry : Spa Management. 2008, Oxford, UK : Elsevier. P. 53-65.

32. ЛОК «Дружба» URL: <https://druzba.com.ua/medychni-posluhy/> (дата звернення : 02.03.2023).

33. Готель Family Люкс URL: <https://guide.in.ua/business/498436/family-%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D1%81> (дата звернення : 10.06.2023).

34. Кам'янець-Подільська фортеця URL: <http://muzeum.in.ua/> (дата звернення : 10.06.2023).

35. Парк розваг URL: https://parkrozvag.business.site/?utm_source=gmb&utm_medium=referral (дата звернення : 10.06.2023).

36. Національний природний парк «Подільські Товтри» URL: <https://www.npptovtry.org.ua/> (дата звернення : 10.06.2023).

37. Кармалюкова гора URL: <https://www.npptovtry.org.ua/vartovidvidaty/karmalyukova-gora/> (дата звернення : 10.06.2023).

38. Музей мініатюр «Замки України» URL: <http://www.castle-museum.info/> (дата звернення : 10.06.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Визначення основних термінів [8]

Терміни	Визначення
health tourism (Подорожі за здоров'ям)	Тимчасова міграція людей з метою лікування як всередині країни, так і поза її межами. У випадку подорожей за кордон, вони отримують можливість користуватися медичними послугами інших країн, які на вдома недоступні, заборонені, занадто дорогі або законодавчо не врегульовані.
Лікувально-оздоровчий туризм	Масовий і популярний напрямок медичного туризму. Один з найдавніших — відомий з античних часів. У ХХ ст. виникає курортна індустрія. Поширюються нові види курортів та послуг — SPA-курорти (SPA-готелі), wellness-програми (оздоровчі, антистресові, косметологічні), морські курорти, зокрема з центрами таласотерапії [27].
Wellness	Сповідування здорового способу життя, позитивного сприйняття світу та прагнення зберегти молодість й енергію, гармонію духу та тіла у будь-якому віці. Це поняття включає заняття фізичною культурою, посилену увагу до зовнішнього вигляду свого тіла, харчування виключно екологічно чистими та корисними для здоров'я продуктами
SPA (Spa)	Насамперед природний курорт із максимальними можливостями оздоровлення та відновлення. Він призначений як для тих, хто відчуває недугу, так і для абсолютно здорових людей, в якості профілактики. При цьому основна мета будь-якого Spa – боротьба із втомою та стресами.
Spa-курорт	Місце, за своїми природними властивостями придатне для влаштування лікувального закладу

	(мінеральні джерела, морські купання, гірський або лісовий клімат і т.п.)
--	---

Наукові підходи до поняття «medical tourism» медичний туризм,
лікувально-оздоровчий туризм закордонних науковців.

Автор	Підхід
І. Аріс	«Health tourism пов'язаний з термальним туризмом і відвідуванням мінеральних джерел з лікувальною метою» [28].
С. Хенг, Д. Кукукуста і Х. Сонг	Часто визначення медичного туризму включають релаксацію і wellness, якщо мати на увазі, що до медичного туризму відносять «туристів, як подорожують через міжнародні кордони, щоб отримати широкий спектр медичних послуг» [29].
П. Каррера і Дж. Бриджес	Туризм здоров'я та wellness – це організована подорож за межі своєї місцевості для підтримки, зміцнення або відновлення особистості, загального добробуту розуму й тіла [30].
Дж. Гудріч	Медичний туризм це цілеспрямована спроба деяких туристичних об'єктів (готелів) та дестинацій привабити туристів, пропонуючи медичні послуги та засоби на додаток до традиційних туристичних послуг. Ці медичні послуги включають консультації кваліфікованих лікарів на курортах і в готелях, спеціальні дієти, акупунктура, спеціалізоване лікування різних захворювань, таких як артрит, фітотерапію[31].

ДОГОВІР

на туристичне обслуговування

Київ «__» _____ 20__
Р

Ми, туроператор _____ (назва компанії), що діє на підставі ліцензії № _____ від _____, з однієї сторони, та готель Family ЛюКс, з іншої сторони, уклали договір про туристичне обслуговування наступного змісту:

1. Предмет договору

1.1. Туроператор зобов'язується надати туристичні послуги для клієнтів, які бажають відвідати маршрут "Київ - Кам'янець-Подільський - Київ" тривалістю 3 дні.

1.2. Готель Family ЛюКс зобов'язується забезпечити розміщення туристів в готелі, а також надати послуги харчування.

2. Умови оплати

2.1. Вартість туру визначається в залежності від кількості людей та обраних послуг і повинна бути сплачена до початку туру.

2.2. Оплата здійснюється на рахунок туроператора.

3. Відповідальність сторін

3.1. Туроператор несе відповідальність за якість наданих послуг та виконання умов договору.

3.2. Готель Family ЛюКс несе відповідальність за якість наданих послуг з розміщення і харчування, а також за дотримання умов договору.

4. Зміни та відмова від туру

4.1. Клієнт може змінити дату початку туру за попередньою згодою туроператора та готелю Family ЛюКс.

4.2. У разі відмови клієнта від туру менше ніж за 7 днів до початку, туроператор має право утримати 50% вартості туру.

4.3. У разі відмови клієнта від туру менше ніж за 3 дні до початку, туроператор має право утримати 100% вартості туру.

5. Строк дії договору

5.1. Договір набуває чинності з моменту підписання сторонами та діє до повного виконання умов договору.

6. Заключні положення

6.1. Усі зміни та доповнення до договору повинні бути оформлені в письмовому вигляді та підписані сторонами.

6.2. Сторони зобов'язуються дотримуватися умов договору та вирішувати всі спірні питання шляхом переговорів.

Підписи сторін:

Туроператор: _____

Готель Family Люкс: _____